

جامع
کنکور

نظام جدید

تاریخ

پایه (۱۰ و ۱۱)

ریحانه لطفی - زینب فرجیان
محمد حسین صادقی - بهرام شایان آذر

درسنامه جامع و کامل

مشاوره درسی

۱۲۲۹ پرسش چهارگزینه‌ای

جداول مقایسه‌ای

چینش هدف‌دار تست‌ها

تبدیل تصویرها به تست

پاسخ‌های تشریحی

جدول اعداد انسانی:

چه درصدی بزخم؟ چه رتبه‌ای می‌آورم؟

ناشر تخصصی دروس عمومی و علوم انسانی

انسانی‌ها! تا آخر همراه شما هستیم

حتما ورق بزنید و پشت همین صفحه را بخوانید.

پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر

یکی از مهم‌ترین تحولات زندگی بشر، شکل‌گیری و گسترش تمدن است. از جمله تمدن‌های نخستین: ۱- بین‌النهرین ۲- مصر است

سیم‌پیدایش تمدن

- در یک تقسیم‌بندی کلی گذشته بشر را به دو دوره تقسیم می‌کنند:

دوران	ویژگی
دوره پیش از تاریخ	به دورانی طولانی از زندگی انسان، که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد. تا اختراع خط و گسترش تمدن در حدود ۵۰۰۰ سال پیش به طول انجامید. اطلاعات و آگاهی ما از دوران پیش از تاریخ متکی بر: کاوش‌های باستان‌شناسی. شواهد باستانی دلالت بر آن دارد: نخستین انسان‌واره‌ها حدود ۴ میلیون سال پیش در علفزارهای آفریقا می‌زیسته‌اند و بعدها گروه‌هایی از آنان به اروپا و آسیا کوچ کردند. بشر مسیر طولانی و مراحل مختلفی را پشت سر گذاشت تا به تمدن رسید.
دوره تاریخی	از زمان اختراع خط تاکنون.

- باستان‌شناسان مراحل زندگی انسان‌های پیش از تاریخ را بر اساس نوع اقتصاد معیشتی و ابزارهای متناسب با آن به دو دوره تقسیم کرده‌اند:

دوران	ویژگی
دوره گردآوری خوراک (عصر سنگ)	<ul style="list-style-type: none"> شيوه‌ای از زندگی که استوار بود مبتنی بر: دوره‌گردی، شکار جانوران و گردآوری دانه، میوه و ریشه گیاهان و درختان برای تأمین خوراک. دوام شیوه: چندین میلیون سال. تغییر و تکامل آن: بسیار کند و محدود. سالیان درازی در دسته‌های کوچک: مردان شکار زنان به: جمع‌آوری بقایای خوردنی گیاهان و میوه درختان. بهره بردن از پناهگاه‌های طبیعی مانند غارها و نیز کلبه‌هایی که از شاخ و برگ درختان و گیاهان برای حفظ جان خود توسط انسان‌های اولیه. یکی از اتفاقات مهم دوران پیش از تاریخ: افروختن آتش و به کارگرفتن آن. - تأثیر این اتفاق بر زندگی انسان و ارتباط او با محیط. اصلی‌ترین ماده‌ای که انسان نخستین از آن برای ساختن ابزار استفاده می‌کردند ← سنگ ساده و ابتدایی بودن ابزارهای سنگی در آغاز، اما بشر در خلال صدها هزار و حتی چند میلیون سال، بر مهارت خود در ساخت تیغه‌های سنگی افزود و توانست ابزارهایی مانند تبر، زوبین، کارد و امثال این‌ها بسازد. مواد دیگری که مردمان پیش از تاریخ از آن‌ها برای ابزار سازی استفاده می‌کردند: ← استخوان و چوب نام گذاری این دوره به عصر سنگ به دلیل اینکه سنگ اصلی‌ترین ماده برای ساخت ابزار بود. تکامل یافتن توانایی بشر در سخن گفتن و اندیشیدن تا اواخر این دوره و به کار گرفتن هنر نقاشی برای نشان دادن احساس و اندیشه خود. مانند تصاویر جانورانی که از اعماق غارهای فرانسه و اسپانیا کشف شدند. دشوار بودن مطالعه وضعیت دین و اعتقادات مردمان این دوره به دلیل فقدان شواهد و مدارک. کوشش امروزه باستان‌شناسان از طریق بررسی اعتقادات جوامع شکارگر کنونی، مانند بومیان استرالیا و قبیله‌های سرخ پوست امریکای جنوبی، برای پی بردن به معتقدات دینی انسان‌های نخستین. ارتباط اعتقادات انسان‌های اولیه با مشکلات و مخاطرات زندگی آنان مانند: بیماری، مرگ، خشکسالی و ... باور آنان به نیروی مرموز و فراطبیعی که در نظر آنان نگاه دارنده زمین و آسمان و سراسر زندگی.

دوران	ویژگی
دوره تولید خوراک (عصر نوسنگی)	<ul style="list-style-type: none"> ○ حدود ۱۲۰۰۰ سال پیش، گروه‌هایی از مردمان گردآورنده خوراک با استفاده از تجربیات گذشته، شروع به: <ul style="list-style-type: none"> ۱- کشف برخی گیاهان ۲- اهلی کردن حیوانات کردند. ○ آن‌ها برای نخستین بار موفق به تولید خوراک شدند. ○ معرفی کردن مناطق مختلفی از کره زمین را به عنوان خاستگاه دیرینه کشاورزی. ○ کاوش‌های باستان‌شناسی اخیر، بیش‌تر نگاه‌ها را متوجه مناطق کوهپایه‌ای زاگرس در غرب ایران کرده است. کاوش‌های تپه جُغَاگَلان در شهرستان مهران واقع در استان ایلام نشان می‌دهد که ساکنان این سکونت‌گاه جزو نخستین گردآورندگان خوراک بودند که به کشت گندم و جو روی آوردند. ○ مهم‌ترین محصول زراعی ایرانیان باستان: گندم و جو ○ رواج کشت غلات و رام کردن جانوران در بیشتر نقاط جهان در عصر نوسنگی (فاصله ۱۲۰۰۰ تا ۷۰۰۰ سال پیش). ○ شروع کشت دانه به احتمال زیاد اولین بار توسط زنان، زیرا «مسئولیت گردآوری دانه‌های گیاهان» را بر عهده داشتند. ○ تولید ظروف گلی زیرا چرخ سفال ابداع شد. ○ تولید پارچه با استفاده از پشم حیوانات. ○ باستان‌شناسان از ابداع کشاورزی در این دوران با عنوان انقلاب کشاورزی یاد می‌کنند و تأثیر آن در تاریخ بشر همچون انقلاب صنعتی در قرن ۱۸م، می‌دانند. ○ مهم‌ترین پیامدهای کشاورزی: <ul style="list-style-type: none"> ۱- دست کشیدن از دوره‌گردی کشاورزان به منظور کاشت، داشت و برداشت محصول و ایجاد نخستین روستاها به عنوان سکونت‌گاه‌های دائم. ۲- روی آوردن عده‌ای به فعالیت دیگری غیر از تولید خوراک مانند ابزار سازی، سفالگری و پارچه بافی و مهارت و تخصص یافتن در تولید این محصولات: به دلیل «تولید اضافه بر نیاز». ۳- آغاز شدن تدریجی داد و ستد میان روستاهای دور و نزدیک در نتیجه تولید مازاد بر نیاز. ۴- فراهم آمدن زمینه آشنایی مردم مناطق مختلف با «آداب و رسوم، مهارت‌ها و اندیشه‌های یکدیگر» در نتیجه رونق داد و ستد.

مسیر پیشرفت کشاورزی

تاریخ‌های نخستین
۱- بین‌النهرین:

بین‌النهرین یا میان‌رودان: سرزمین‌های میان دو رود دجله و فرات در کشور کنونی عراق.

- جغرافیای تمدن بین‌النهرین فقط محدود به سرزمین‌های میان این دو رود نیست و شامل تمامی سرزمین‌های غرب فلات ایران می‌شود.
- رودهای دجله و فرات از مناطق کوهستانی ترکیه و ارمنستان سرچشمه می‌گیرند پس از طی کردن مسافتی طولانی در کشور عراق به هم می‌پیوندند. سپس ← با پیوستن به کارون در نزدیکی بندر خرمشهر، اروند رود را تشکیل می‌دهند و به سمت خلیج فارس جریان می‌یابد. در نتیجه ← رسوبات این رودها موجب به وجود آمدن دشت‌های حاصل‌خیزی شده است که مهد یکی از کهن‌ترین تمدن‌ها بوده‌اند.

شکل‌گیری تمدن:

کاوش‌های باستان‌شناسی در کشور عراق کنونی و جلگه خوزستان ایران نشان می‌دهد که: **نخستین مراکز تمدنی در حدود ۳۵۰۰ ق.م. در این منطقه شکل گرفته است.**

یافته‌های برخی از باستان‌شناسان دلالت بر این دارد که کشاورزان کوهپایه‌های زاگرس برای نخستین بار در دشت‌ها و جلگه‌های مجاور از جمله بین‌النهرین، شروع به کشاورزی کردند.

از آنجایی که در بین‌النهرین به دلیل کمبود بارندگی، امکان کشت دیم وجود نداشت، ساکنان این منطقه با حفر آبراه‌ها و ایجاد آبگیرهای متعدد، زمین‌های وسیعی را در اطراف رودهای دجله و فرات به زیر کشت بردند و محصولات فراوان و مازاد بر نیاز تولید کردند.

افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک موجب گسترش روستاها و پدید آمدن نخستین شهرها در این منطقه شد.

پیدایش تمدن؛ بین‌النهرین و مصر

نام	سومر هم نام قسمت جنوبی بین‌النهرین و هم نام اقوام کهنی ساکن این ناحیه.
شهرها	اور، اوروک، لاگاش، کیش
نظام سیاسی شهرها	هریک از این شهرها به همراه روستاهای اطراف دارای حکومتی مستقل بودند که به آن‌ها دولت-شهر یا کشور-شهر گفته می‌شد.
چگونگی ارتباط دولت‌شهرها	این دولت‌شهرها اغلب با یکدیگر در حال رقابت و جنگ بودند.
سومر اعتقادات مذهبی	۱. پرستش خدایان متعدد ۲. ساختن پرستشگاه برای خدای هر شهر ۳. نثار کردن هدیه و قربانی برای خدا ۴. اعتقاد به اینکه انسان‌ها برای خدمت به خدایان آفریده شده‌اند و اگر در این کار کوتاهی کنند خدایان آنان را با فرو فرستادن سیل، طوفان یا خشکسالی تنبیه خواهد کرد. قدرت و ثروت کاهنان، به ویژه کاهن اعظم ، به دلیل آن که واسطه میان مردم و خدایان بودند و پیشوایی دینی را به همراه فرمانروایی سیاسی بر عهده داشتند، بسیار زیاد بود. اما در نهایت فرماندهان نظامی قدرت را به دست گرفتند و حکومت را در خانواده خود موروثی کرد.
صنعت	تاجر صنعتگران سومری در سفالگری ، ساخت ابزارها و جنگ افزارهای مفرغین در آن زمان مردمان جنوب غربی آسیا ، کاربرد فلزات مختلفی مانند: مس و قلع را آموخته بودند و از ترکیب این دو فلز، اشیای مفرغین می‌ساختند که بسیار مقاوم و محکم بودند.
خط و زبان	لوح‌های گلی فراوانی به این خط و زبان کشف شده‌است: خط میخی و زبان سومری . به عقیده برخی باستان‌شناسان، سومریان مخترع خط بوده‌اند و نخستین نوشته‌های جهان متعلق به آنان است.
آثار ادبی	افسانه گیلگمش
زمان و مکان فرمانروایی اکد	در حدود ۲۴۰۰ ق.م. در مرکز بین‌النهرین .
سارگن	فرمانده اکدی‌ها که با هجوم بر کشور-شهرهای سومری بر آنان غلبه کرد. سرتاسر بین‌النهرین را به زیر فرمان خود درآورد و امپراتوری بزرگی را تشکیل داد که از سواحل شرقی مدیترانه تا کوه‌های زاگرس امتداد داشت. این امپراتوری مردمان و اقوامی را که دارای اندیشه، آداب و رسوم، صنعت و هنر گوناگونی بودند، یکپارچه و متحد ساخت و موجب تبادل بیش‌تر فرهنگ و تمدن در بین‌النهرین شد. امپراطوری سارگن تا حدود دو قرن دوام آورد.
فرمانروا	قوم دیگری به نام آموری : گسترش قدرت در مرکز بین‌النهرین و تاسیس سلسله‌ای به نام « بابل قدیم ». مشهورترین فرمانروای این سلسله: « حمورابی ». فتح مناطق وسیعی از بین‌النهرین و ضمیمه آن به قلمرو خود.
بایتخت	تبدیل شدن «شهر بابل» به یکی از مراکز بزرگ تجارت بین‌المللی در جهان باستان و برخورداری از ثروت و رفاه فراوان به خاطر داشتن موقعیت مناسب سیاسی و جغرافیایی . بابل در دوران سلسله‌های بعدی نیز همچنان شهری بزرگ و آباد بود.
بابل قدیم اقدامات حمورابی	اقدامات وی در زمینه‌های: ۱- کشورداری ۲- کشورزی ۳- قانون گذاری ○ کشورداری: ۱- ایجاد نظام سیاسی منسجم و متمرکز. ۲- مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه. ۳- اطاعت کامل حاکمان ولایات از پادشاه. ۴- محسوب شدن حکومت هدیه‌ای از جانب خداوند. ۵- قانون‌نامه. ○ قانون‌نامه: نخستین سند قانون گذاری جهان شامل: مجموعه‌ای از قوانین مربوط به «زراعت، آبیاری، کشتیرانی، خرید و فروش برده، ارث، ازدواج و مجازات‌های انواع جرم‌ها و جنایت‌ها».
آشور قلمرو قدرت	قلمرو: قومی جنگ‌جو در شمال بین‌النهرین. به قدرت رسیدن: پس از ضعف و زوال حکومت بابل قدیم.
آشور چگونگی توسعه قلمرو	با لشگرکشی‌های پیاپی به سرزمین‌های همجوار و غارت و ویران آن‌ها.

میراث تمدن بین‌النهرین:

- دست یافتن به موفقیت‌ها و پیشرفت‌های چشمگیری در زمینه‌های مختلف از جمله سیاست و حکومت، قانون‌گذاری، معماری، شهرسازی، هنر، صنعت، خط و... .
- تأثیر بر تمدن‌های پس از خود، از جمله **تمدن ایران** در زمان **هخامنشیان** و **تمدن یونان باستان**.

۲- تمدن مصر، هدیه رود نیل

- مدتی پس از آنکه سومریان زندگی در شهرها را آغاز کردند، در مصر نیز تمدن شروع به جوانه زدن کرد.
- تمدن مصر به رود پر آب و طویل **نیل** وابسته بود چرا که آب نیل هر سال بر اثر ذوب شدن برف‌ها و باریدن باران‌های بهاری، آرام‌آرام بالا می‌آید و سواحل پست را فرا می‌گیرد و سپس در اثر از پس نشستن لایه‌ای از رسوبات غنی برجای می‌گذارد و زمین‌های مرطوب را مستعد کشت و زرع می‌کند.
- حفظ کشور از تهاجم‌های خارجی به وسیله رود نیل و **موانع طبیعی** مانند صحراهای گرم در شرق و غرب، دریای مدیترانه در شمال و صخره‌های شمالی.
- قرار گرفتن در معرض هجوم بیرونی (مصر) از طریق **شبه جزیره سینا** در شمال شرق این کشور.
- و سرانجام **دستیابی** فاتحان از همین مسیر به سرزمین مصر.

دوره‌های تاریخی مصر	
جدید	میان
امپراتوری قدیم	امپراتوری قدیم
۱- در اوج بودن قدرت فرعون‌ها . ۲- ساخته شدن اهرام سه‌گانه به عنوان یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان در این دوره به دستور فرعون‌ها.	۱- در اوج بودن قدرت فرعون‌ها . ۲- ساخته شدن اهرام سه‌گانه به عنوان یکی از شاهکارهای معماری جهان باستان در این دوره به دستور فرعون‌ها.
کارگزار کل کشور	وزیر یا شخصی که از طرف فرعون مسئولیت اداره امور «اداری، مالی و قضایی» کشور را بر عهده داشت.
فرعون	۱- برخوردار بودن از قدرت فوق‌العاده. ۲- اعتبار زیاد در میان مردم. ۳- آنچه او انجام می‌داد، اراده خدایان شمرده می‌شد و آنچه می‌گفت از زبان یکی از خدایان بود. ۴- در آخر اجرا شدن فرمان‌هایش بی چون و چرا. پسر یا هر کدام از اعضای خانواده فرعون، حتی همسر او می‌توانست «جانشین» او شود.

دین مصر باستان

خدایان گوناگون	۱. پرستیدن خدایان زیاد، شناسایی حداقل نام چندین هزار خدا در نوشته‌های مصری. ۲. البته مردم مصر خدایان خود را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند: به دلیل «زندگی آسان و مطبوع‌تر اطراف رود نیل». ۳. باور مصریان به زندگی بعد از مرگ. ۴. اعتقاد به اینکه روح بعد از مرگ مدتی سرگردان است و سپس به جسم بر می‌گردد، به همین دلیل اجساد فرعون‌ها را برای جلوگیری از فاسد شدن جسم، مومیایی می‌کردند.
یکتا پرستی	۱. آمن هوتب چهارم یکی از فرعون‌های دوره جدید کوشید یگانه پرستی را در شکل «پرستش خدای خورشید» در مصر ترویج نماید؛ اما پس از مرگ او، کاهنان که نقش مهمی در فرهنگ مصر داشتند، دوباره پرستش چند خدایی را رایج کردند. ۲. - دعوت مردم مصر به پرستش خدای یگانه: توسط حضرت یوسف (ع) و حضرت موسی (ع) در دوران امپراتوری جدید.

چکیده و نتیجه

ویژگی مردم مصر	
۱. فراخواندن آموزه‌های دینی به «اطاعت بی‌چون و چرا از فرمان فرعون‌ها و ماموران او». ۲. ناگزیر بودن و بیگاری مردم مصر بر «پرداخت مالیات، ساختن آرامگاه‌ها، کاخ‌ها، معابد و حضور در جنگ‌ها» برای حکومت.	۱. صبور و فرمانبردار ؛ ۲. ناگزیر بودن و بیگاری مردم مصر بر «پرداخت مالیات، ساختن آرامگاه‌ها، کاخ‌ها، معابد و حضور در جنگ‌ها» برای حکومت.
وضعیت اقتصاد	کشاورزی
اقتصاد	اساس زندگی در مصر باستان: کشاورزی .
کشاورزی	شغل اکثریت جمعیت: کشاورز
کشاورزی	کشتزارهای اطراف نیل متعلق به «فرعون‌ها، کاهنان و مقام‌های حکومتی» بود که کشاورزان بر روی آن‌ها کار می‌کردند.
کشاورزی	محصولات کشاورزی گندم، جو، خرما و دیگر میوه‌ها.

<p>از جمله دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان: ابداع خط. خطوط:</p> <p>۱. هیروگلیف: استفاده برای نگارش مطالب مربوط به آرامگاه فراعنه، کاخ ها و معابد.</p> <p>۲. دموتیک: استفاده طبقات متوسط، تجار و... از این خط.</p>
<p>پاپیروس: ابداع آن توسط: مصریان با استفاده از نی و حاوی «مطالب ادبی، دینی، شرح حال و اقدامات فرعون هاست».</p>
<p>شهرت تمدن مصر:</p> <p>۱- اهرام   ۲- معابد   ۳- کاخها   ۴- آثار هنری (به ویژه مجسمه سازی)</p>
<p>- استفاده از منابع طبیعی سنگ آهک و سنگ خارا برای ساخت اهرام و دیگر بناها.</p> <p>- ساخت این بناهای عظیم نیازمند دانش و مهارت بالایی بود و بدون محاسبات دقیق هندسی و ریاضی انجام آن امکان پذیر نبود.</p>
<p>خلاقیت و مهارت زیاد در «مجسمه سازی، نقاشی و ساخت جنگ افزارها و دیگر ابزارها» توسط مصریان باستان.</p> <p>در نتیجه خلق آثار زیبا و ظریف.</p> <p>- استخراج مس و طلا برای ساختن این اشیاء، از معادن دوردست.</p>

سوال‌های کنکور تکمیل

۱۱۴. دوران طولانی از زندگی انسان که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد، دوران ..... نام دارد که تا ..... و گسترش تمدن در حدود ..... سال پیش به طول انجامید. آگاهی ما از این دوره متکی بر ..... است. ..... تالیفی

مشاوره درسی:
برای بهتر فهمیدن تقسیمات تمدنی پیش از تاریخ و تاریخی بهتر است بیش تر از حفظ کردن به فهم شرایط زیستی توجه نماییم. بدین معنا که انسان اولیه چگونه امکان استفاده از طبیعت را داشته است.

- ۱ پیش از تاریخ - اختراع خط - ۵۰۰۰ - کاوش‌های باستان‌شناسی
- ۲ تاریخی - اختراع خط - ۳۰۰۰ - مدارک تاریخی
- ۳ اساطیری - پیش از اختراع خط - ۴۰۰۰ - مدارک تاریخی
- ۴ باستانی - پیش از اختراع خط - ۸۰۰۰ - کاوش‌های باستان‌شناسی

۱۱۶. مورخان، مشهورترین تقسیم‌بندی تاریخ بشر را بر اساس ویژگی‌های هر دوره از زندگی انسان‌ها به چند مرحله تقسیم کرده‌اند؟ ..... تالیفی

- ۱ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶

۱۱۵. دلالت بر آن دارد که نخستین انسان‌واره‌ها حدود ۴ میلیون سال پیش در ..... می‌زیستند و بعدها گروه‌هایی از آنان به ..... کوچ کردند. ..... تالیفی

- ۱ کتیبه‌های تاریخی - بین‌النهرین - یونان و مصر
- ۲ اسناد تاریخی - جیرفت - ایلام و سند
- ۳ مطالعات ژنتیکی - چین - هند و ایران
- ۴ شواهد باستان‌شناسی - آفریقا - اروپا و آسیا

۱۱۶. باستان‌شناسان مراحل زندگی انسان‌های پیش از تاریخ را بر اساس ..... به دوره ..... و دوره ..... تقسیم کرده‌اند. تالیفی

- ۱ نوع رابطه میان حکومت و مردم - حکومت‌های جابرانه - حکومت‌های جمهوری
- ۲ نوع رابطه میان مردم و علمای دینی - بت‌پرستی - یکتاپرستی
- ۳ نوع اقتصاد معیشتی - گردآوری خوراک - تولید خوراک
- ۴ نوع تلقی مردم از مفهوم تمدن - پیش از تاریخ - تاریخی

۱۱۷. ازدگرگونی‌های اساسی در تاریخ زندگی بشر ..... تالیفی

- ۱ مبعوث شدن پیامبران ۲ افزایش مشکلات بشری ۳ تسلط بیش‌تر بر طبیعت ۴ تاسیس تمدن

۱۱۸. تقسیم‌بندی دوره‌های تاریخ زندگی بشر بر چه اساسی انجام می‌شود؟ ..... تالیفی

- ۱ بر مبنای تاریخ هر ملت تقسیم‌بندی انجام می‌شود. ۲ با توجه به تاریخ و همچنین جغرافیای ملت‌ها.
- ۳ با در نظر گرفتن وجوه تمایز هر ملت انجام می‌شوند. ۴ توانایی نوشتن برای بشر.

۱۱۹. کدامیک از موارد زیر به ویژگی‌های دوره گردآوری خوراک اشاره دارد؟ ..... تالیفی

- ۱ جمع‌آوری دانه‌های گیاهان - استفاده از پارچه - اختراع چرخ - آشنایی با روش پختن گوشت خام - پیشرفت در فنون صیادی - اعتقاد به نیروهای فرابشری - اعتقاد به زندگی پس از مرگ
- ۲ سفالگری - اهلی کردن حیوانات - ساختن خانه‌های منظم - ایجاد نخستین روستاها و شهرها - ذوب فلزات و استفاده از آن‌ها در اسلحه‌سازی - پیدایش قانون - استفاده از خط برای ثبت رویدادها
- ۳ دوره گردی - شکار جانوران - استفاده از غارها به عنوان سرپناه - آفرودختن آتش و به کارگرفتن آن - استفاده از سنگ، استخوان و چوب برای ابزارسازی - بهره‌گیری از نقاشی برای بیان احساسات و اندیشه‌ها - اعتقاد به نیروهای مرموز و فراطبیعی
- ۴ کشاورزی - شکار ماهی‌ها - استفاده از غارها به عنوان سرپناه - رواج داد و ستد کالا به کالا - استفاده از خط برای ثبت معاملات - اعتقاد به نیروهای ویژه کاهنان دینی - استفاده از سنگ و چوب برای ساختن ابزار شکار

۱۲۰. تصویر زیر مبین چیست؟ ..... تالیفی

- ۱ استفاده از نقاشی برای بیان احساسات و اندیشه در دوره گردآوری خوراک.
- ۲ استفاده از نقاشی جهت نشان دادن اعتقادات دینی در دوره گردآوری خوراک.
- ۳ استفاده از نقاشی برای بیان احساسات و اندیشه در دوره تولید خوراک.
- ۴ استفاده از نقاشی جهت نشان دادن اعتقادات دینی در دوره تولید خوراک.

۱۲۱. در کدام یک از موارد زیر به ادوار زندگی انسان‌ها به ترتیب از دوران متاخر تا دوران متقدم اشاره شده است؟..... تالیفی

- ۱ پارینه سنگی - میان سنگی - فراپارینه سنگی - مس و سنگ - نوسنگی - مفرغ
- ۲ پارینه سنگی - میان سنگی - نوسنگی - مس و سنگ - مفرغ
- ۳ مفرغ - مس و سنگ - میان سنگی - نوسنگی - پارینه سنگی
- ۴ مس و سنگ - مفرغ - نوسنگی - میان سنگی - فراپارینه سنگی - پارینه سنگی

۱۲۲. به ترتیب هر کدام از موارد زیر در کدام دوره آغاز شد؟..... تالیفی

اهلی کردن حیوانات - استفاده از مس و استخراج طلا - ابداع خط - ساخت ابزارهای سنگی تیغه‌دار - گسترش صید آبزیان و پرندگان - کشف آتش

- ۱ پارینه سنگی - مس و سنگ - پارینه سنگی - نوسنگی - میان سنگی - مفرغ
- ۲ مفرغ - مس و سنگ - نوسنگی - میان سنگی - پارینه سنگی - نوسنگی
- ۳ مس و سنگ - مفرغ - پارینه سنگی - نوسنگی - مفرغ - میان سنگی
- ۴ نوسنگی - مس و سنگ - مفرغ - پارینه سنگی - میان سنگی - پارینه سنگی

۱۲۳. هریک از ادوار زیر مربوط چند سال پیش می‌شود؟..... تالیفی

پارینه سنگی - میان سنگی - مفرغ - نوسنگی - مس و سنگ

- ۱ از ۱۸۰۰۰ سال تا بیش از ۱۰۰۰۰۰ سال پیش - از ۱۲۰۰۰ سال تا ۱۸۰۰۰ سال پیش - از ۳۵۰۰ سال تا ۵۵۰۰ سال پیش - از ۶۵۰۰ سال تا ۱۱۰۰۰ سال پیش
- ۲ از ۱۲۰۰۰ سال تا ۱۸۰۰۰ سال پیش - از ۱۸۰۰۰ سال تا بیش از ۱۰۰۰۰۰ سال پیش - از ۳۵۰۰ سال تا ۵۵۰۰ سال پیش - از ۶۵۰۰ سال تا ۱۱۰۰۰ سال پیش
- ۳ از ۵۵۰۰ سال تا ۶۵۰۰ سال پیش - از ۱۸۰۰۰ سال تا بیش از ۱۰۰۰۰۰ سال پیش - از ۱۲۰۰۰ سال تا ۱۸۰۰۰ سال پیش - از ۳۵۰۰ سال تا ۵۵۰۰ سال پیش
- ۴ از ۳۵۰۰ سال تا ۵۵۰۰ سال پیش - از ۵۵۰۰ سال تا ۶۵۰۰ سال پیش - از ۱۲۰۰۰ سال تا ۱۸۰۰۰ سال پیش - از ۶۵۰۰ سال تا ۱۱۰۰۰ سال پیش

۱۲۴. باستان‌شناسان بر اساس چه معیاری، دوره پارینه سنگی را به دوره‌های میانه، قدیم و جدید تقسیم کرده‌اند؟..... تالیفی

۱ نوع استفاده از آتش ۲ نوع زندگی انسان ۳ نوع استفاده از سنگ ۴ نوع گردآوری خوراک

۱۲۵. یافته‌های به دست آمده از کاوش‌های ..... نشان می‌دهد که ساکنان این سکونت‌گاه جزو نخستین ..... بودند. این موضوع بیانگر ..... در ..... است. .... تالیفی

- ۱ تپه چغاگلان - گردآورندگان خوراک - تقدم کشاورزی - مناطق کوهپایه‌ای زاگرس
- ۲ تپه سیلک - شهرنشینان - شهرنشینی - مناطق مرکزی ایران
- ۳ تپه گیان - جنگجویان - رواج عملیات نظامی - غرب ایران
- ۴ تپه حسنلو - زردشتیان - یکتاپرستی - غرب ایران

۱۲۶. کدام یک از موارد زیر مربوط به دوره نوسنگی است؟..... تالیفی

- ۱ کشت دانه توسط زنان - تولید ظروف گلی - تولید پارچه
- ۲ کشف آتش - ابداع خط - تولید ظروف گلی
- ۳ کشت دانه توسط زنان - رواج تجارت - کشف آتش
- ۴ تولید پارچه - ابداع خط - رواج ماهیگیری

۱۲۷. نخستین جوامع ..... در کنار ..... و نخستین جوامع ..... در کنار ..... به وجود آمدند. .... تالیفی

- ۱ شبانی - رودها - کشاورزی - کوهها
- ۲ کشاورزی - رودها - شبانی - کوهها
- ۳ شهری - کوهها - روستایی - رودها
- ۴ روستایی - کوهها - شهری - رودها

۱۲۸. کدام یک از موارد زیر از جمله پیامدهای کشاورزی نیست؟..... تالیفی

- ۱ ایجاد نخستین روستاها به عنوان سکونت‌گاه‌های دائم.
- ۲ مهارت یافتن برخی افراد در ابزارسازی، سفالگری و پارچه‌بافی.
- ۳ آغاز داد و ستد.
- ۴ رواج درگیری‌های نظامی برای به دست آوردن غذا.

۱۲۹. در کدام یک از موارد زیر مراحل مختلف شکل‌گیری شهرها و تاسیس تمدن‌ها به ترتیب نشان داده شده است؟..... تالیفی

- ۱ یک‌جانشینی و به‌وجود آمدن روستاها - کشاورزی و دامداری - تولید مازاد بر نیاز - تخصصی شدن کار - شکل‌گیری تجارت
- ۲ کشاورزی و دامداری - یک‌جانشینی و به‌وجود آمدن روستاها - تولید مازاد بر نیاز - تخصصی شدن کار - شکل‌گیری تجارت
- ۳ یک‌جانشینی و به‌وجود آمدن روستاها - تولید مازاد بر نیاز - کشاورزی و دامداری - شکل‌گیری تجارت - تخصصی شدن کار
- ۴ کشاورزی و دامداری - تولید مازاد بر نیاز - شکل‌گیری تجارت - تخصصی شدن کار - یک‌جانشینی و به‌وجود آمدن روستاها

۱۳۰. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با بین‌النهرین صحیح است؟..... تالیفی

- ۱ جغرافیای تمدن بین‌النهرین محدود به سرزمین‌های میان دجله و فرات است.
- ۲ اروندرود از به هم پیوستن رودهای کارون و کرخه تشکیل شده است.
- ۳ جغرافیای تمدن بین‌النهرین شامل تمام سرزمین‌های پست غرب فلات ایران می‌شود.
- ۴ رسوبات رودهای دجله و فرات و کارون، در شکل‌گیری تمدن بین‌النهرین اهمیت جدانی نداشته است.

۱۳۱. نخستین مراکز تمدنی در حدود ..... سال پیش و در ..... و ..... شکل گرفته است..... تالیفی

- ۱ ۳۵۰۰ - مصر - عراق
- ۲ ۵۰۰۰ - هند - غرب فلات ایران
- ۳ ۳۰۰۰ - یونان - جنوب دریای سیاه
- ۴ ۵۵۰۰ - عراق - جلگه خوزستان

۱۳۲. نخستین شهرها در کدام منطقه و بر اثر کدام عامل به وجود آمدند؟..... تالیفی

- ۱ جنوب بین‌النهرین - کشاورزی - افزایش جمعیت - تولید مازاد بر خوراک - گسترش روستاها
- ۲ غرب ایران - افزایش جمعیت - کشاورزی - گسترش روستاها - تولید مازاد بر خوراک
- ۳ مصر - تولید مازاد بر خوراک - گسترش روستاها - کشاورزی - افزایش جمعیت
- ۴ یونان - گسترش روستاها - افزایش جمعیت - تولید مازاد بر خوراک - کشاورزی

۱۳۳. تصویر زیر مربوط به کدام تمدن بوده و به چه نکته‌ای اشاره دارد؟..... تالیفی

- ۱ اکد - حمله به شوش
- ۲ بابل - قانون
- ۳ سومر - ساخت شهرها و حفر آبراه
- ۴ ایلام - پرستش خدایان

۱۳۴. اولین شهرها در ..... معروف به ..... به وجود آمدند که ..... و ..... مهم‌ترین این شهرها بودند..... تالیفی

- ۱ غرب ایران - سومر - اور - لاگاش - نینوا
- ۲ شمال ایران - بابل - اور - اوروک - نینوا
- ۳ جنوب بین‌النهرین - سومر - اور - اوروک - کیش
- ۴ شمال بین‌النهرین - بابل - اور - لاگاش - کیش

۱۳۵. افسانه گیلگمش در ارتباط با کدام یک از مظاهر تمدنی سومری‌هاست؟..... تالیفی

- ۱ رواج داد و ستد
- ۲ پرستش خدایان متعدد
- ۳ رواج کشاورزی
- ۴ اختراع خط

۱۳۶. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با تمدن سومری‌ها صحیح نیست؟..... تالیفی

- ۱ خدایان متعددی را می‌پرستیدند و معتقد بودند هر شهر از آن خدایی است.
- ۲ آنان معتقد بودند که خدایان، انسان‌ها را برای تکامل آفرینش آفریده‌اند.
- ۳ کاهنان از ثروت و قدرت زیادی برخوردار بودند و به عنوان واسطه میان مردم و خدایان عمل می‌کردند.
- ۴ در آغاز کاهنان پیشوایی دینی را به همراه قدرت سیاسی بر عهده داشتند.

۱۳۷. با زوال کدام دولت در میان دو رود اقوام آشوری به قدرت دست یافتند؟..... سراسری ۹۳

- ۱ اکدی‌ها
- ۲ سومری‌ها
- ۳ اموری‌ها
- ۴ کلدانی‌ها

۱۳۸. مجسمه طلایی بز در تصویر روبه‌رو، از زیباترین آثار به جا مانده کدام سلسله باستانی در جهان می‌باشد؟..... سراسری ۹۱

- ۱ سومریان
- ۲ آشوریان
- ۳ هخامنشیان
- ۴ ایلامیان

مشاوره درسی:

مهم‌ترین کاری که برای این درس انجام می‌دهید این است که یادتان باشد که مطالب دوره‌های بین‌النهرین را باهم قاطی نکنید. چگونه؟ با روش مقایسه‌ای خواندن!

۱۳۹. تصویر زیر، مجسمه سر فرمانروای مقتدر ..... در میان دو رود باستان می باشد. سراسری ۸۹

- ۱ اکدی
- ۲ آشوری
- ۳ سومری
- ۴ کلدانی

۱۴۰. اموری ها با ضعیف شدن حکومت ..... جای آنان را در ..... گرفتند و معروف ترین پادشاه آن ها ..... بود. تالیفی

- ۱ اکدی - بین النهرین - حمورابی
- ۲ بابل قدیم - بابل - سارگن
- ۳ ایلام - نینوا - آشوربانی پال
- ۴ آشور - میان رودان - حمورابی

۱۴۱. مبارزه حضرت ابراهیم بر ضد بت پرستی و ستاره پرستی بیش از هر چیز مبین چیست؟ تالیفی

- ۱ رواج پرستش مظاهر طبیعی و خدایان متعدد و عدم اعتقاد به یکتا پرستی در بین النهرین.
- ۲ مبارزه با قدرت دینی و سیاسی کاهنان سومری.
- ۳ عدم اعتقاد به پرستش خدایان ساخته دست بشر.
- ۴ گسترش سواستفاده کاهنان و فرمانروایان سومری از احساسات دینی مردم سومری.

۱۴۲. در حدود ۲۴۰۰ ق.م قوم ..... که در مرکز بین النهرین می زیست به فرماندهی ..... بر کشور-شهرهای ..... مسلط شد و قلمرویی تشکیل داد که از ..... تا ..... امتداد داشت. تالیفی

- ۱ اکدی - سارگن - سومری - سواحل شرقی دریای مدیترانه - کوه های زاگرس
- ۲ بابلی - نبونید - اکدی - شمال بین النهرین - جنوب بین النهرین
- ۳ آشوری - آشوربانیپال - ایلامی - جنوب آسیای صغیر - شمال خلیج فارس
- ۴ اموری - حمورابی - بابلی - جنوب یونان - شرق بین النهرین

۱۴۳. از حدود ۱۹۰۰ ق.م ..... قدرت خود را در مرکز بین النهرین گسترش دادند و سلسله ..... که ..... مشهورترین فرمانروای آن بود را ایجاد کردند. تالیفی

- ۱ آشوری ها - آشوریان - آشوربانیپال
- ۲ اموری ها - بابل قدیم - حمورابی
- ۳ ایلامی ها - اپرتی - اونتش نپیریشه
- ۴ سومری ها - اکد - سارگن

۱۴۴. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با حمورابی صحیح نیست؟ تالیفی

- ۱ اقدامات مهمی در زمینه کشاورزی، کشاورزی و قانون گذاری انجام داد.
- ۲ شیوه حکومتی وی مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود.
- ۳ مقام پادشاهی را هدیه ای از جانب خداوند خود می پنداشت.
- ۴ بخش عمده ای از شهرت وی به خاطر ایجاد نخستین دولت مستقل در بین النهرین است.

۱۴۵. نخستین سند قانون گذاری جهان مربوط به کیست و بر چه مواردی اشاره دارد؟ تالیفی

- ۱ سارگن - آبیاری - کشتیرانی - ارث
- ۲ حمورابی - ازدواج - خرید و فروش برده - مجازات های انواع جرم ها و جنایت ها
- ۳ نپیراسو - آبیاری - ازدواج - خرید و فروش برده
- ۴ آشوربانیپال - کشتیرانی - ارث - مجازات های انواع جرم ها و جنایت ها

۱۴۶. مهم ترین عامل در ایجاد تمدن مصر چیست؟ تالیفی

- ۱ تجارت با بابل
- ۲ مهاجرت فنیقی ها
- ۳ رود نیل
- ۴ دوری از اقوام مهاجم بیابانگرد

۱۴۷. مصر از کدام طریق در معرض هجوم بیرونی قرار داشت؟ تالیفی

- ۱ شبه جزیره سینا در شمال شرقی مصر
- ۲ دریای مدیترانه در شمال مصر
- ۳ شبه جزیره سینا در شمال غربی مصر
- ۴ بیابان های جنوبی مصر

۱۴۸. فرعون ها برای اداره امور کشور از ..... یا شخصی با عنوان ..... استفاده می کردند که مسئولیت اداره امور ..... را بر عهده داشت. تالیفی

- ۱ کاهن - کاهن اعظم مصر - اقتصادی، دینی و اداری
- ۲ امیر - وزیر اعظم - نظامی، دینی و اداری
- ۳ صدراعظم - عزیز مصر - اداری، مالی و نظامی
- ۴ وزیر - کارگزار کل کشور - اداری، مالی و قضایی

۱۴۹. دلیل اینکه مردم مصر، خدایانشان را مهربان‌تر و دوستانه‌تر از خدایان سومری می‌پنداشتند چیست؟..... تالیفی

- ۱ قدرت بیش‌تر کاهنان مصری نسبت به کاهنان سومری.
- ۲ آسان‌تر و مطبوع‌تر بودن زندگی در اطراف نیل نسبت به کناره‌های دجله و فرات.
- ۳ عدم هجوم مکرر دولت-شهرهای همسایه به نواحی اطراف نیل.
- ۴ اعتقاد راسخ مصریان به اینکه فرعون از جانب خدایان بر آنها حکومت می‌کند.

۱۵۰. نقاشی زیر مربوط به کدام تمدن بوده و چه نوع فعالیتی را نشان می‌دهد؟..... تالیفی

- ۱ سومر - کشاورزی
- ۲ مصر - تجارت دریایی
- ۳ سومر - تجارت دریایی
- ۴ مصر - کشاورزی

۱۵۱. یکی از فرعون‌های دوره ..... به نام ..... کوشید یگانه پرستی را در شکل ..... در مصر ترویج نماید..... تالیفی

- ۱ جدید - آمن‌هوتپ چهارم - پرستش خدای خورشید
- ۲ میانه - آمن‌هوتپ سوم - منع پرستش خورشید
- ۳ قدیم - آخن‌آتون - منع پرستش اجرام سماوی
- ۴ آغازین - آخن‌آتون دوم - منع قربانی کردن برای خدایان

۱۵۲. مومیایی کردن اجساد فراغنه نشان از کدام عقیده مصریان باستان دارد؟..... تالیفی

- ۱ اعتقاد به تقدس فراغنه
- ۲ اعتقاد به پرستش فراغنه
- ۳ اعتقاد به زندگی پس از مرگ
- ۴ اعتقاد به عدم وجود دنیایی دیگر

۱۵۳. هجوم هیکسوس‌ها، ساخت اهرام سه‌گانه، برپایی معابد زیبا و مجسمه‌های بزرگ و فتح مصر توسط هخامنشیان به ترتیب در کدام یک از دوره‌های تاریخی مصر باستان رخ داد؟..... تالیفی

- ۱ پادشاهی قدیم - پادشاهی میانه - پادشاهی قدیم - دوره آغازین
- ۲ دوره آغازین - پادشاهی میانه - پادشاهی قدیم - پادشاهی میانه
- ۳ پادشاهی میانه - پادشاهی قدیم - پادشاهی جدید - پادشاهی جدید
- ۴ دوره آغازین - پادشاهی جدید - پادشاهی میانه - پادشاهی قدیم

۱۵۴. یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های مختلف ..... و ..... بود..... تالیفی

- ۱ میخی - تصویری
- ۲ هیروگلیف - میخی
- ۳ هیروگلیف - دموتیک
- ۴ دموتیک - میخی

۱۵۵. تصویر زیر مربوط به کدام دوره از مصر باستان است؟..... تالیفی

- ۱ دوره آغازین
- ۲ پادشاهی جدید
- ۳ پادشاهی میانه
- ۴ پادشاهی قدیم

هندوچین

جلگه‌ها و دشت‌های پیرامون رودهای بزرگ در هند و چین در جنوب و شرق آسیا نیز زادگاه تمدن‌های کهنی بود.

دسته‌بندی

- سرزمین هند:

۱. دارای تاریخ و تمدن کهن و پربار.
۲. سرزمینی پهناور و متنوع، شامل هندوستان، بنگلادش و بخش وسیعی از پاکستان امروزی.

- تمدن دره سند:

♦ کاوش‌های باستان‌شناسی در اوایل سده بیستم: وجود تمدن پیشرفته‌ای حدود ۵۰۰۰ سال پیش در کنار رود سند.

♦ شهرهای بزرگ تمدن دره سند: موهنجودارو، هاراپا:

۱. کشف بقایای آن‌ها در پاکستان بعد از سال‌ها حفاری و کاوش توسط باستان‌شناسان.
۲. بیرون آوردن ده‌ها سکونت‌گاه کوچک‌تر، از خاک در فاصله این دو شهر.

♦ ویژگی‌های شهرسازی ساکنان دره سند:

- ۱- طراحی خیابان‌ها و معابر اصلی و فرعی با پهنای معینی که یکدیگر را قطع می‌کردند.
- ۲- بنا کردن ساختمان‌ها با «معماری همسان و آجرهایی به اندازه‌های مشخص».
- ۳- ساختن شهرها براساس «نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسان» توسط ساکنان متمدن دره سند.
- ۴- وجود چندین بنای عمومی در شهرهای موهنجودارو و هاراپا به عنوان «پرستشگاه، حمام، انبار غله و ...» مورد استفاده قرار گرفتن آن‌ها.
- ۵- مجهز بودن این شهرها به «شبکه فاضلاب».

- اقتصاد تمدن سند:

- ۱- متکی بودن تمدن سند به کشاورزی و پرداختن ساکنان این منطقه در جلگه‌های آبرفتی به کشت محصولات چون گندم، جو و پنبه و پرورش دام به ویژه گاومیش.
  - ۲- نشانه‌هایی از رواج صنعت سفالگری و نساجی در این منطقه.
  - ۳- وجود برخی اشیای متعلق به مراکز تمدنی ایران و بین‌النهرین در کشفیات موهنجودارو و هاراپا، نشان دهنده داد و ستد این مراکز با یکدیگر.
- ♦ از تمدن سند ابزارها، ظرف‌ها، آثار هنری، مجسمه‌ها و زیورآلاتی کشف شده: «بیانگر شکوفایی صنعت و هنر».
- ♦ به دست آمدن لوح‌ها و نوشته‌هایی از تمدن‌ها و عدم رمزگشایی و خواندن آن‌ها.

مهاجرت آریاییان به هند:

- انحطاط تمدن سند در حدود ۱۵۰۰ ق.م.
- وارد شدن دسته‌هایی از اقوام آریایی از سمت شمال غرب به هند ← تسلط تدریجی بر بخش‌های شمال هند ← گسترش قدرت و نفوذ تا نواحی مرکزی هند.
- علت گسترش نفوذ آریاییان: «مردمانی جنگجو دارای اسب و ارابه».
- دراویدی‌ها: نواحی استوایی و مرطوب جنوب هند هیچ‌گاه تحت سلطه مهاجران آریایی درنیامد و «قومی تیره پوست موسوم به دراویدی‌ها» تا قرن‌ها در آنجا به زندگی مستقل خود ادامه دادند.

آیین‌ها	پیشینه	خصوصیات دین
آیین برهمنی	<ul style="list-style-type: none"> پرستش خدایان گوناگون به عنوان یکی از مظاهر طبیعت (خورشید، ماه، آسمان و ...) توسط آریاییان هند. اعتقاد به «خدای غیرمادی و مافوق طبیعت» همچون آریایی‌های ایرانی. مهم‌ترین اثر برجا مانده درباره عقاید آریاییان هند: «وداها»: سروده‌هایی در ستایش آفرینش و خدایان. کهن‌ترین بخش وداها: «ریگ ودا» زبان «ریگ ودا»: سانسکریت: زبان مهاجران آریایی هند. آیین برهمنی: آیین پیچیده‌ای در هند مشهور به «آیین برهمنی». ویژگی آیین برهمنی: ۱- باور به «خدایان متعدد ستوده شده» در وداها. ۲- تحمیل «آداب و مناسک دشوار» به پیروان خود. ۳- از جمله رسوم سخت و پیچیده: قربانی کردن. 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ وظایف برهمنان: ۱- حفظ «سروده‌های وداها» از گزند فراموشی. ۲- تعلیم «آموزه‌های دینی». ۳- اجرای «آداب مذهبی». ♦ علت تشکیل کاست یا طبقه ممتاز توسط برهمنان: کسب قدرت و ثروت فراوان برهمنان به واسطه «مقام و موقعیت مذهبی خویش». ♦ مناسک طاقت‌فرسا آیین برهمنی: موجب رویگردانی پیروان و فراهم آمدن زمینه «شکل‌گیری و رواج آیین و اندیشه‌های دیگر» در هند.
آیین بودایی	<ul style="list-style-type: none"> ♦ آیین بودا: مهم‌ترین آیین؛ ظهور آن: در برابر «باورهای آمیخته با خرافات و رسوم سخت و کسل‌کننده کیش برهمنی». 	<ul style="list-style-type: none"> ♦ چهار حقیقت عالی بودا: ۱- زندگی سراسر رنج و درد بی پایان است. ۲- سرچشمه این درد آرزو و خواستن است. ۳- تنها با رسیدن به نیروانا می‌توان بر آرزو و خواستن غلبه کرد. ♦ از هشت راه مقدس می‌توان به نیروانا رسید: ۱- صداقت ورزی در ایمان ۲- نیت ۳- گفتار ۴- کردار ۵- زندگانی ۶- کوشش ۷- پندار ۸- مراقبه. ♦ تعالیم بودا با وجود «مخالفت و دشمنی برهمنان» در هند رواج پیدا کرد و سپس از آنجا به مناطق دیگر آسیا از جمله تبت و چین راه یافت.

سلسله‌های پادشاهی هند:

- **عدم تاسیس** حکومت فراگیر و پراکنده‌زیستی قبایل آریایی مهاجر به هند تا چندین قرن.
- داریوش هخامنشی: تصرف قسمت‌هایی از شمال غرب هند و خراج‌گزار کردن آن.
- اسکندر مقدونی: برانداختن هخامنشیان و فتح بخش‌هایی از هند.

سلسله مورتیا:

- **تاسیس سلسله مورتیا در هند:** شورش یک فرمانده هندی به نام **چندار گوپتا**، بر **ضد یونانیان** با **خبر مرگ اسکندر** و به اطاعت درآوردن شماری از «حاکمان محلی شمال هند».
- **اوج قدرت حکومت مورتیا:** دوران فرمانروایی **آشوکا** و **گسترش قلمرو** به «سرتاسر هند به جز قسمت‌های جنوبی آن».
- **ضعیف شدن حکومت مورتیا** پس از «آشوکا».
- **بر سرکار آمدن سلسله دیگری** به نام **گوپتا**.
- **مدت فرمانروایی** بر هند: **چندین قرن**.

چینه‌پاستای
- ویژگی‌های جغرافیایی و طبیعی چین:

- ♦ چین: کشوری پهناور در شرق آسیا و دارای «ویژگی‌های سرزمینی و آب و هوایی بسیار متنوع».
- ♦ **موانع طبیعی:** علت جدا بودن چین از تایلند، برمه، هند و آسیای مرکزی.
- ♦ دلیل در معرض یورش اقوام بیابان‌گرد قرار گرفتن: «دره پهناور رود هوانگ‌هو در شمال».
- ♦ محیط مناسب برای کشاورزی و برپایی سکونت‌گاه‌های دائم در چین: «جلگه‌ها و دشت‌های پیرامون رودهای بزرگ».

ظهور تمدن:

- ◆ کاوش‌های باستان‌شناسی در عصر نوسنگی (حدود ۸ هزار سال پیش) نشان دهنده:
  - کشاورزی گروه‌هایی از مردم روستانشین چینی در اطراف رودهای بزرگ «هوانگ‌هو و یانگ‌تسه».
  - مهم‌ترین محصولات تولیدی کشاورزان چینی: ارزن، گندم، برنج و ابریشم.
  - پرورش چندین نوع حیوان اهلی توسط چینی‌ها.
  - افزایش جمعیت با تولید مازاد بر نیاز محصولات کشاورزی و دامی در چین مانند دیگر جاها.
  - در نتیجه: فراهم شدن زمینه پیدایش نخستین شهرها در حدود ۱۵۰۰ ق.م.
- ◆ دلیل عدم تاثیر و نفوذ خارجی به چین: به سبب موقعیت جغرافیایی.
- ارتباط هند و ایران در زمان شکوفایی فرهنگ و هنر و تثبیت ویژگی‌های خاص چین.
- ◆ شباهت چین و سومر و مصر: شامل چندین دولت‌شهر در آغاز و حاکمیت جنگاورانی در هر قسمت از آن.
- ◆ قرار گرفتن تدریجی «حاکمان محلی تحت فرمان یک دودمان» و «ایجاد سلسله‌های حکومتی در این سرزمین».
- ◆ دلیل مواجه بودن با تفرقه سیاسی و یورش‌های پیاپی اقوام کوچرو در مرزهای شمالی: به دلیل «پیدایش سلسله‌های مختلف در چین».

نخستین امپراتور چین

نخستین امپراتور	<p>- به پادشاهی رسیدن یکی از فرمانروایان سلسله «<u>چه این</u>» به نام «<u>ژنگ</u>» در ۲۶۴ ق.م.</p> <p>- پایان دادن به تفرقه و تجزیه سیاسی چین با پیروزی بر <u>حاکمان محلی</u> و <u>اشراف زمین‌دار</u> و ایجاد حکومت نیرومند در چین.</p> <p>- برگزیدن عنوان «<u>شی هوانگ تی</u>» به معنای <u>امپراتور اول</u> (عنوان مخصوص خدایان و قهرمانان اساطیری).</p> <p style="text-align: right;">اقدامات:</p> <p>- نوسازی تشکیلات اداری و مالیاتی توسط شی هوانگ تی به منظور «<u>تسلط بیشتر حکومت مرکزی</u> بر سرزمین چین».</p> <p>- ساختن شبکه گسترده‌ای از <u>جاده‌ها</u> به قصد «<u>رونق تجارت</u>، یکسان نمودن <u>مقیاس وزن‌ها و اندازه‌ها</u> و <u>عیار سکه‌ها</u>».</p> <p>- تکمیل <u>دیوار چین</u> برای جلوگیری از «<u>هجوم اقوام صحراگرد</u>»، متصل کردن بخش‌های مختلف این دیوار به یکدیگر توسط <u>شی هوانگ تی</u> به منظور «<u>شکل‌گیری دژی به طول ۲۴۰۰ کیلومتر و با ۲۵۰۰۰ برج نگهبانی</u>» در مرز شمالی چین و به بیگاری گرفتن افراد و <u>جان سپاری</u> که بسیاری از آن‌ها در حین کار «<u>برای ساخت این دیوار</u>».</p>
سلسله‌ی هان	<p>- <u>آشوب و جنگ داخلی</u> در چین باستان: پس از مرگ <u>شی هوانگ تی</u> و روی کار آمدن <u>سلسله هان</u>.</p> <p>- <u>تغییر و تحولات چشمگیر</u> در دوران فرمانروایی <u>سلسله هان</u> در چین.</p> <p>- پیشرفت <u>آشکار کشاورزی</u>، <u>صنعت</u>، <u>علم</u> و <u>فرهنگ</u>، و <u>پدیدآیی ابداعات</u> و <u>اختراعات</u> مهم توسط چینیان.</p> <p>- <u>برقراری ارتباط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی</u> <u>سلسله هان</u> با <u>گسترش قلمرو</u> خود از سمت جنوب و غرب با کشورها و تمدن‌های دیگر از جمله ایران.</p> <p>- <u>گشایش یافتن جاده مشهور ابریشم</u> که چین را از طریق <u>ایران به اروپا</u> متصل می‌کرد در <u>دوره هان</u>.</p>

آئین و اندیشه کنفوسیوس:

- از برجسته‌ترین اندیشمندان چین باستان که بیش از هر چیز به رفتار اخلاقی توجه داشت: کنفوسیوس.
- دوره زندگی کنفوسیوس: «چند قرن پیش از شی هوانگ تی».
- اساس تعالیم وی: چگونگی رفتار مردم و چگونگی ترویج رفتار مناسب در جامعه توسط حاکمان.
- مخالف اندیشه‌های کنفوسیوس: «شی هوانگ تی»؛ دستور سوزاندن آثار وی و نابودی حکیمان پیرو او.
- از اقدامات مؤثر حکومت هان که سنتی ماندگار در تاریخ چین است: انتخاب مأموران دولتی بر پایه اصول و تعلیمات کنفوسیوس.
- به خدمت گرفته شدن افراد براساس توانمندی و شایستگی خویش نه بر مبنای ثروت و وابستگی‌های خانوادگی.
- علت شرکت در آزمون‌های مختلف افراد داوطلب خدمات دولتی: به منظور «اثبات استعداد و صلاحیت».
- راهیابی آیین بودا به چین در دوران سلسله هان.
- و مورد پذیرش قرار گرفتن بخشی از مردم چین در کنار آیین کنفوسیوس و دیگر آیین‌ها.

سوال‌های کنکور و تکمیلی

۱۵۶. کدام یک از موارد زیر به تمدن دره سند اشاره دارد؟ ..... تالیفی

- ۱ رشته کوه‌های سلیمان - خلیج بنگال
- ۲ موهنجودارو - هاراپا
- ۳ دکن - دهلی
- ۴ اسلام‌آباد - کشمیر

۱۵۷. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با تمدن دره سند صحیح است؟ ..... تالیفی

- ۱ شهرهای خود را بر اساس نقشه‌ای تقریبی و به صورت نامنظم ساخته بودند.
- ۲ خیابان‌ها به صورت دایره‌وار طراحی شده بود و همدیگر را قطع نمی‌کردند.
- ۳ در موهنجودارو و هاراپا چندین بنای عمومی وجود داشت.
- ۴ در شهرهای موهنجودارو و هاراپا به علت عدم دانش فنی شبکه فاضلاب وجود نداشت.

۱۵۸. وجود برخی اشیای متعلق به مراکز تمدنی ایران و بین‌النهرین در کشفیات موهنجودارو و هاراپا نشان دهنده چیست؟ ..... تالیفی

- ۱ مهاجرت مردم این مناطق به سرزمین‌های یکندیگر.
- ۲ وجود تجارت میان تمدن‌های ایرانی و این مناطق.
- ۳ برتری فرهنگی تمدن‌های بین‌النهرین و ایران بر تمدن دره سند.
- ۴ برتری نظامی تمدن‌های بین‌النهرین و ایران بر تمدن دره سند.

۱۵۹. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با تمدن دره سند صحیح نیست؟ ..... تالیفی

- ۱ تمدن سند به تجارت با تمدن‌های همسایه متکی بود.
- ۲ تمدن سند صنعت و هنر قابل توجهی داشت.
- ۳ لوح‌ها و نوشته‌هایی که از تمدن سند به دست آمده تاکنون رمزگشایی نشده است.
- ۴ درباره اوضاع سیاسی، اجتماعی و فرهنگی تمدن سند، چیزی نمی‌دانیم.

۱۶۰. کدام یک از موارد زیر در ارتباط با مهاجرت آریاییان به هند نادرست است؟ ..... تالیفی

- ۱ در حدود ۱۵۰۰ ق.م و در زمانی که تمدن سند رو به انحطاط نهاده بود، دسته‌هایی از اقوام آریایی از سمت شمال غرب وارد هند شدند.
- ۲ آریاییان مردمانی جنگجو و دارای اسب و ارابه بودند.
- ۳ آریاییان ابتدا بر بخش‌های شمالی هند تسلط پیدا کردند.
- ۴ دراویدی‌ها که در بخش‌های جنوبی هند ساکن بودند، بر اثر مهاجرت آریاییان به طور کامل از صحنه تاریخ حذف شدند.

۱۶۱. مهم‌ترین اثر برجای مانده درباره عقاید آریاییان هند ..... با عنوان ..... است که کهن‌ترین بخش آن ..... نام دارد که به زبان

..... که زبان مهاجران آریایی هند بود، سروده شده است. ..... تالیفی

- ۱ دعاهایی در ستایش اهورامزدا - وندیداد - وداها - پارسی باستان
- ۲ سروده‌هایی در ستایش آفرینش و خدایان - وداها - ریگ‌ودا - سانسکریت
- ۳ مجموعه سنگ‌نبشته‌هایی درباره خدایان آریایی - خدایانامه - ویسپرد - هند و اروپایی
- ۴ بخشی از کتاب اوستا - خرده‌اوستا - یشت‌ها - اوستایی

۱۶۲. آیین پیچیده‌ای که در هند به وجود آمد چه نام داشت؛ به چه چیزی باور داشت و از جمله رسوم سخت آن چه بود؟ ..... تالیفی

- ۱ بودایی - اعتقاد به پرستش بت‌ها - ریاضت کشیدن
- ۲ هندویسم - اعتقاد به پرستش رود سند - روزه‌های طولانی مدت
- ۳ برهمنی - اعتقاد به خدایان متعددی که در وداها ستایش شده بودند - قربانی کردن
- ۴ آتش پرستی - اعتقاد به پرستش آتش - در آتش افکندن زنان هندی پس از مرگ همسرانشان

۱۶۳. مهم‌ترین عاملی که موجب رویگردانی پیروان آیین برهمنی شد چه بود و مهم‌ترین آیینی که در برابر آن ظهور کرد چه نام داشت؟ ..... تالیفی

- ۱ مناسک طاقت‌فرسای آیین برهمنی - بودایی
- ۲ سواستفاده برهمن‌ها از مردم - برهمنی
- ۳ مخارج زیاد قربانی کردن - زردشتی
- ۴ اجبار پادشاهان به ترک آیین برهمنی - هندویسم

۱۶۴. تصویر زیر با کدام مورد ارتباط دارد؟ تالیفی

- ۱ محل بر تخت نشستن برهماپوترا
- ۲ بزرگترین معبد برهمنان
- ۳ بزرگترین معبد بوداییان غیر هندی
- ۴ محلی که در آن بودا به روشنایی رسید

۱۶۵. کدام یک از موارد زیر جزو چهار حقیقت عالی که بودا از آنان سخن به میان آورد نیست؟ تالیفی

- ۱ زندگی سراسر رنج و درد بی پایان است.
- ۲ سرچشمه دردهای زندگی، مشیت الهی است.
- ۳ تنها با رسیدن به «نیروانا» می توان بر آرزو و خواستن غلبه کرد.
- ۴ از هشت راه مقدس می توان به نیروانا رسید.

۱۶۶. تعالیم بودا با وجود مخالفت و دشمنی ..... در هند رواج پیدا کرد و سپس به ..... و ..... راه یافت. تالیفی

- ۱ برهمنان - تبت - چین
- ۲ پادشاهان - ژاپن - کره
- ۳ کشاورزان - ژاپن - مغولستان
- ۴ نظامیان - چین - میانمار

۱۶۷. کدام یک از افراد زیر متصرفاتی در هند نداشتند؟ تالیفی

- ۱ مارکوس اورلیوس
- ۲ اسکندر مقدونی
- ۳ داریوش اول
- ۴ چندراگوپتا

۱۶۸. با شورش بر ضد ..... توانست سلسله ..... را تاسیس نماید که این سلسله در دوره فرمانروایی ..... به اوج قدرت رسید. تالیفی

- ۱ آشوکا - هخامنشیان - گوپتا - چندراگوپتا
- ۲ گوپتا - بوداییان - چندراگوپتا - موريا
- ۳ موريا - برهمنان - آشوکا - گوپتا
- ۴ چندراگوپتا - یونانیان - موريا - آشوکا

۱۶۹. پس از حکومت موريا، کدام حکومت جایگزین آن شد؟ تالیفی

- ۱ هخامنشیان
- ۲ مقدونیان
- ۳ ساسانیان
- ۴ گوپتا

۱۷۰. تصویر زیر با کدام مورد ارتباط دارد؟ تالیفی

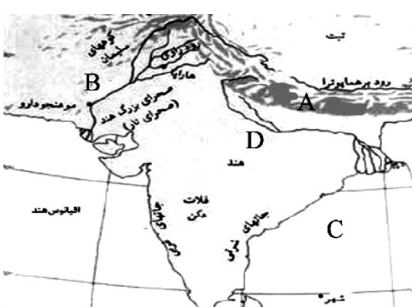

- ۱ حکومت های هندی در هند باستان
- ۲ تسلط اسکندر مقدونی بر هند
- ۳ تصرف قسمتهایی از هند توسط داریوش اول
- ۴ رواج بودایی گری در هند باستان

۱۷۱. ارتباط چین باستان با دره پهناور رود هوانگ هو در شمال و جلگه ها و دشتهای پیرامون رودهای بزرگ چگونه است؟ تالیفی

- ۱ مکانی مناسب جهت کشت محصولات کشاورزی - مکانی مناسب برای صیادی
- ۲ معبری جهت گذر کاروان های تجاری - مکانی برای به وجود آمدن نخستین روستاها
- ۳ یورش اقوام بیابانگرد - محیطی مناسب برای کشاورزی و برپایی سکونت گاه های دائمی
- ۴ مهاجرت اقوام زرد پوست - مکانی مناسب برای گسترش تجارت دریایی

۱۷۲. بر روی نقشه کوه های هیمالیا، رود سند، خلیج بنگال و رود گنگ از راست به چپ با چه حروفی نمایش داده شده اند؟ تالیفی

- ۱ A-B-C-D
- ۲ D-C-B-A
- ۳ C-D-A-B
- ۴ B-A-D-C

۱۷۳. در دوران ..... و حدود ..... سال پیش، گروه‌هایی از مردم روستانشین چینی در اطراف رودهای بزرگ ..... و ..... مشغول کشاورزی بوده‌اند.

تالیفی

- ۱ نوسنگی - ۸ هزار - هوانگ‌هو - یانگ‌تسه
 ۲ میان‌سنگی - ۱۲ هزار - آلتایی - یانگ‌تسه
 ۳ میان‌سنگی - ۸ هزار - هوانگ‌هو - تیان‌شن
 ۴ نوسنگی - ۱۲ هزار - آلتایی - تیان‌شن

۱۷۴. مهم‌ترین محصولاتی که کشاورزان چینی تولید می‌کردند چه چیزهایی بود؟

تالیفی

- ۱ گندم - جو - برنج - ذرت
 ۲ ارزن - ابریشم - پنبه - کتان
 ۳ گندم - برنج - ارزن - ابریشم
 ۴ کتان - پنبه - جو - ذرت

۱۷۵. از میان تمدن‌های زیر کدام مورد و به چه دلیل کم‌تر تحت تاثیر و نفوذ خارجی بوده است؟

تالیفی

- ۱ هند - قدرت نظامی زیاد
 ۲ چین - موقعیت ویژه جغرافیایی
 ۳ یونان - سیاست صلح‌جویانه حاکمان
 ۴ مصر - اعتقاد عمیق مردم به فراعنه

۱۷۶. چین از لحاظ اینکه در آغاز شامل چندین دولت - شهر بود که بر هر قسمت از آن، جنگاورانی حکومت می‌کردند شبیه کدام حکومت‌های باستانی است؟

تالیفی

- ۱ ایران - یونان
 ۲ بابل - روم
 ۳ سومر - مصر
 ۴ هند - ایلام

۱۷۷. عدم اتحاد و یکپارچگی چین از نظر سیاسی و جغرافیایی چه نتیجه‌ای را در پی داشت؟

تالیفی

- ۱ ناامنی مسیرهای تجاری و از رونق افتادن جاده ابریشم.
 ۲ هجوم مکرر اقوام بیابانگرد از سوی مرزهای غربی و جنوبی.
 ۳ هرج و مرج داخلی و نابسامانی اوضاع اقتصادی.
 ۴ تفرقه سیاسی و یورش‌های پی‌در پی اقوام کوچ‌رو در مرزهای شمالی.

۱۷۸. در سال ۲۶۴ ق.م ..... که یکی از فرمانروایان سلسله ..... بود حکومت نیرومندی را به وجود آورد و عنوان ..... را برای خود برگزید.

تالیفی

- ۱ زنگ - چه‌این - شی‌هوانگ‌تی
 ۲ چیانگ - شانگ - چه‌این
 ۳ تانگ - چو - تای‌گینگ
 ۴ شیان‌ون - هان - امپراتور

۱۷۹. کدام یک از موارد زیر از جمله اقدامات شی‌هوانگ‌تی نیست؟

تالیفی

- ۱ نوسازی تشکیلات اداری و مالیاتی
 ۲ آغاز ایجاد دیوار بزرگ چین
 ۳ یکسان نمودن مقیاس وزن‌ها و اندازه‌ها و عیار سکه‌ها
 ۴ ایجاد شبکه گسترده‌ای از جاده‌ها

۱۸۰. ترتیب سلسله‌های حکومتگر باستانی چین به چه صورت است؟

تالیفی

- ۱ چه‌این - شانگ - هان - چو
 ۲ چو - هان - شانگ - چه‌این
 ۳ شانگ - چو - چه‌این - هان
 ۴ هان - چه‌این - چو - شانگ

۱۸۱. میلاد مسیح (ع)، رسمیت یافتن آیین کنفوسیوس، سوزاندن کتاب‌های کنفوسیوس، دوره دولت‌های جنگجو و گشایش جاده ابریشم به ترتیب مربوط به دوران حکومت کدام سلسله‌های چین باستان هستند؟

تالیفی

- ۱ شانگ - هان - چه‌این - چو
 ۲ چه‌این - شانگ - چو - هان
 ۳ چو - چه‌این - شانگ - چو
 ۴ هان - هان - چه‌این - چو

۱۸۲. تصویر زیر مربوط به کدام سلسله حکومتگر چینی است؟

تالیفی

- ۱ شانگ
 ۲ چه‌این
 ۳ هان
 ۴ چو

مشاوره درسی:
 به تصاویر کتاب دقت نمایید. در پنج سال گذشته عمدتاً ۱-۲ تست در باب تصاویر آمده است.

۱۸۳. کدام مورد در ارتباط با سلسله هان صحیح است؟

تالیفی

- ۱ در این دوره بر اثر درگیری‌های مکرر با اقوام بیابانگرد، کشاورزی، صنعت، علم و فرهنگ دچار رکود شد.
 ۲ سلسله هان با تمدن ایران، ارتباط سیاسی، اقتصادی و فرهنگی برقرار کرد.
 ۳ جاده ابریشم در این دوره بر اثر بی‌توجهی حکام، نقش تجاری خویش را از دست داد.
 ۴ سلسله هان پیش از سلسله چو به قدرت رسید.

۱۸۴. کنفوسیوس در کدام یک از تمدن‌ها ظهور کرد؟ ..... تالیفی
 ۱ هند ۲ یونان ۳ مصر ۴ چین

۱۸۵. کدام مورد در ارتباط با کنفوسیوس نادرست است؟ ..... تالیفی
 ۱ وی بیش از هر چیز بر رفتار اخلاقی توجه داشت.
 ۲ وی درباره دین یا خدایان چینی خیلی کم سخن گفته است.
 ۳ وی معاصر شی‌هوانگ‌تی بود و توسط وی بسیار مورد آزار قرار گرفت.
 ۴ اساس تعالیم او این بود که مردم چطور باید رفتار کنند و حکام چگونه رفتار مناسب را در جامعه ترویج دهند.

۱۸۶. کدام مورد برخاسته از انتخاب ماموران بر پایه اصول و تعلیمات کنفوسیوس در دوران حکومت سلسله هان بود؟ ..... تالیفی
 ۱ انتخاب افراد بر مبنای توانمندی و شایستگی. ۲ انتخاب افراد بر مبنای ثروت.
 ۳ انتخاب افراد بر مبنای وابستگی‌های خانوادگی. ۴ انتخاب افراد بر مبنای نزدیکی با علمای دینی.

۱۸۷. در دوران سلسله ..... آیین ..... به چین راه یافت. ..... تالیفی
 ۱ شانگ - بودا ۲ جو - مانوی ۳ چه‌این - مانوی ۴ هان - بودا

۱۸۸. کدام مورد از اختراع چینیان باستان است؟ ..... تالیفی
 ۱ منجیق ۲ شیشه ۳ باروت ۴ تتاثر

۱۸۹. در ارتباط با رابطه میان حکام و مردم چین باستان، کدام مفهوم را می‌توان از تصاویر زیر برداشت کرد؟ ..... تالیفی
 ۱ اشتیاق مردم چین به حفظ یاد امپراتوران با ساختن بناهای عظیم.
 ۲ هجوم مکرر اقوام شمالی به چین.
 ۳ اعتقاد چینی‌ها به زندگی پس از مرگ.
 ۴ بهره‌کشی امپراتوران از مردم.

درس چهارم: پیدایش تمدن؛ بین النهرین و مصر

۱۱۳. دوران طولانی از زندگی انسان که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد، دوران پیش از تاریخ نام دارد که تا اختراع خط و گسترش تمدن در حدود ۵۰۰۰ سال پیش به طول انجامید. آگاهی ما از این دوره متکی بر کاوش‌های باستان‌شناسی است.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۴. در تقسیم‌بندی کلی، گذشته بشر به دوره پیش از تاریخ و دوره تاریخی تقسیم می‌شود.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۵. شواهد باستان‌شناسی دلالت بر آن دارد که نخستین انسان‌واره‌ها حدود ۴ میلیون سال پیش در علفزارهای آفریقا می‌زیستند و بعدها گروه‌هایی از آنان به اروپا و آسیا کوچ کردند.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۶. باستان‌شناسان مراحل زندگی انسان‌های پیش از تاریخ را بر اساس تنوع اقتصاد معیشتی و ابزارهای متناسب با آن به دوره گردآوری خوراک و دوره تولید خوراک تقسیم کرده‌اند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۷. تاسیس تمدن یکی از دگرگونی‌های اساسی است که در تاریخ زندگی بشر روی داده است

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۲۹ کتاب درس

۱۱۸. در یک تقسیم‌بندی کلی، گذشته بشر به دوره ی پیش از تاریخ و دوره تاریخی تقسیم می‌شود. پیش از تاریخ، به دورانی طولانی از زندگی انسان گفته می‌شود که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد. تا اختراع خط و گسترش تمدن در حدود ۵۰۰۰ سال پیش به طول انجامید.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۹. دوره گردی- شکار جانوران- استفاده از غارها به عنوان سرپناه- افروختن آتش و به کارگرفتن آن- استفاده از سنگ، استخوان و چوب برای ابزارسازی- بهره‌گیری از نقاشی برای بیان احساسات و اندیشه‌ها- اعتقاد به نیروهای مرموز و فراطبیعی همه از ویژگی‌های دوره گردآوری خوراک هستند. به بقیه موارد در متن کتاب اشاره‌ای نشده است به جز جمع‌آوری دانه‌های گیاهان که در گزینه ۱ آمده است با این حال با توجه به بقیه موارد، این گزینه نیز همانند گزینه‌های ۲ و ۴ اشتباه است.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۲۰. انسان‌ها در دوره گردآوری خوراک از نقاشی برای بیان احساسات و اندیشه خود بهره می‌بردند.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۲ کتاب درس

۱۲۱. ترتیب ادوار از دور به نزدیک بدین شرح است: دوره پارینه‌سنگی- دوره میان‌سنگی- دوره نوسنگی- دوره مس و سنگ- دوره مفرغ.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحات ۳۰، ۳۱ کتاب درس

۱۲۲. اهلی کردن حیوانات در دوره نوسنگی، استفاده از مس و استخراج طلا در دوره مس و سنگ، ابداع خط در دوره مفرغ، ساخت ابزارهای سنگی تیغه‌دار در دوره پارینه‌سنگی، گسترش صید آبیان و پرندگان در دوره میان‌سنگی و کشف آتش در دوره پارینه‌سنگی آغاز شدند.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحات ۳۰، ۳۱ کتاب درس

۱۰۲. بیش تر آگاهی و اطلاعاتی که درباره زندگی انسان‌ها و جوامع دوران پیش از تاریخ به دست آمده، حاصل تحقیقات علمی باستان‌شناسان است.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۲۷ کتاب درس

۱۰۳. این تصویر مربوط به بقایای شهر پمپئی در ایتالیا است که باستان‌شناسان از زیر خاکسترهای آتشفشان بیرون کشیده‌اند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۲۲ کتاب درس

۱۰۴. نقاشی غار لاسکو در فرانسه تصویر گاو و چند حیوان دیگر را نشان می‌دهد که نشان از اهمیت این حیوانات در زندگی مردم دارد.

پاسخ گزینه ۱ است. فصلیت ۱ صفحه ۲۳ کتاب درس

۱۰۵. مصریان باستان همچون بسیاری دیگر از اقوام معتقد به زندگی پس از مرگ بوده‌اند به همین دلیل بسیاری از وسایلی که برای زندگی مورد نیاز است را همراه مرده دفن می‌کردند تا در دنیای پس از مرگ، بتواند از آن‌ها استفاده کند.

پاسخ گزینه ۳ است. فصلیت ۱ صفحه ۲۲ کتاب درس

۱۰۶. مصریان باستان همچون بسیاری دیگر از اقوام معتقد به زندگی پس از مرگ بوده‌اند به همین دلیل بسیاری از وسایلی که برای زندگی مورد نیاز است را همراه مرده دفن می‌کردند تا در دنیای پس از مرگ، بتواند از آن‌ها استفاده کند. اشیائی که در تصویر مشخص هستند موید همین مطلب هستند.

پاسخ گزینه ۱ است. فصلیت ۱ صفحه ۲۲ کتاب درس

۱۰۷. بر اساس آثار باقی مانده از بشر، گذشته انسان‌ها و جوامع انسانی و به ویژه تغییرات فرهنگی آن‌ها را در طول زمان، بررسی و تحلیل می‌نماید.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۲۰ کتاب درس

۱۰۸. امروزه باستان‌شناسان برای تاریخ گذاری و تعیین سن آثار باستانی، از روش‌های علمی پیشرفته‌ای مانند روش رادیو کربن استفاده می‌کنند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۲۶ کتاب درس

۱۰۹. به طور کلی مراحل کار باستان‌شناسان عبارت است از: کشف و شناسایی، حفاری و استخراج و تنظیم اطلاعات.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۲۴ کتاب درس

۱۱۰. حفاری، یکی از مراحل حساس کار باستان‌شناسان به شمار می‌رود و نیازمند دانش، تجربه و دقت فراوان است؛ چرا که ممکن است با کوچک‌ترین اشتباه، آسیب بزرگی به آثار و بناهای تاریخی در حال کاوش وارد شود.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۲۵ کتاب درس

۱۱۱. این سوال ترکیب با درس چهارم می‌باشد؛ مطالعه و شناخت دوران بسیار طولانی از تاریخ، عمدتاً متکی به کاوش‌های باستان‌شناسی است. صفحه ۲۷ کتاب دهم، پیش از تاریخ، به دورانی طولانی از زندگی انسان گفته می‌شود که با ظهور او در پهنه گیتی آغاز شد و تا اختراع خط و گسترش تمدن در حدود ۵۰۰۰ سال پیش به طول انجامید.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۰ کتاب درس

۱۱۲. در این مرحله، باستان‌شناسان آثار یا بناهای باستانی کشف شده را به لحاظ قدمت، مواد و مصالح به کار رفته در آن‌ها و نیز کاربردهایی که داشته‌اند، مورد بررسی و مطالعه قرار می‌دهند علاوه بر این، باستان‌شناسان با مقایسه آثار و بناهای باستانی در زمان‌های مختلف، می‌کوشند تا سیر پیشرفت‌های فنی، هنری و فرهنگی مردمان گذشته را درک کنند آنان همچنین از طریق مقایسه آثار و بناهای باستانی سرزمین‌ها و تمدن‌های گوناگون، روابط جوامع گذشته و تأثیرات فرهنگی و اقتصادی آن‌ها بر یکدیگر را توضیح می‌دهند. صفحه ۲۶ بر اساس متن گفته شده ذیل کار باستان‌شناس در مرحله استخراج و تنظیم اطلاعات، با استفاده از کتیبه روزت سعی در پی بردن خط مصریان باستان دارد.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۲۶ کتاب درس

۱۳۲ دوره پارینه‌سنگی: از ۱۸۰۰۰ سال تا بیش از ۱۰۰۰۰۰ سال پیش، دوره میان‌سنگی: از ۱۲۰۰۰ سال تا ۱۸۰۰۰ سال پیش، دوره نوسنگی: از ۶۵۰۰ سال تا ۱۱۰۰۰ سال پیش، دوره مس و سنگ: از ۵۵۰۰ سال تا ۶۵۰۰ سال پیش و دوره مفرغ از ۳۵۰۰ سال تا ۵۵۰۰ سال پیش.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحات ۳۲، ۳۱ کتاب درس

۱۳۳ باستان‌شناسان بر اساس نوع استفاده از سنگ دوره پارینه‌سنگی را به دوره‌های میانه، قدیم و جدید تقسیم کرده‌اند.

پاسخ گزینه ۲ است. فعالیت ۲ صفحه ۳۲ کتاب درس

۱۳۵ یافته‌های به دست آمده از کاوش‌های تپه چغاگلان نشان می‌دهد که ساکنان این سکونت‌گاه جزو نخستین گردآورندگان خوراک بودند. این موضوع بیانگر تقدم کشاورزی در مناطق کوهپایه‌ای زاگرس است.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۲ کتاب درس

۱۳۶ کشت دانه توسط زنان، تولید ظروف گلی و تولید پارچه از ویژگی‌های دوره نوسنگی است.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۲ کتاب درس

۱۳۷ نخستین جوامع روستایی در کنار رودها و نخستین جوامع شبانی در کنار کوه‌ها به وجود آمدند.

پاسخ گزینه ۲ است. فعالیت ۳ صفحه ۳۴ کتاب درس

۱۳۸ رواج درگیری‌های نظامی برای به دست آوردن غذا از نتایج آغاز کشاورزی نیست.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۴ کتاب درس

۱۳۹ مراحل مختلف شکل‌گیری شهرها و تاسیس تمدن‌ها به ترتیب عبارتند از: کشاورزی و دامداری - یک‌جانشینی و به‌وجود آمدن روستاها - تولید مازاد بر نیاز - تخصصی شدن کار - شکل‌گیری تجارت - شکل‌گیری شهرها و تاسیس تمدن.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۴ کتاب درس

۱۴۰ گزینه ۱ اشتباه است چرا که جغرافیای تمدن بین‌النهرین محدود به سرزمین‌های میان دجله و فرات نیست. گزینه ۲ اشتباه است چرا که ارون رود حاصل یکی شدن رودهای دجله و فرات و پیوستن آن به رود کارون است. گزینه ۴ اشتباه است چرا که رسوبات رودهای دجله و فرات و کارون، از طریق ایجاد دشت‌های حاصلخیز برای کشاورزی عاملی مهم در شکل‌گیری تمدن بین‌النهرین بوده است.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۵ کتاب درس

۱۴۱ نخستین مراکز تمدنی در حدود ۳۵۰۰ سال ق.م (۵۵۰۰ سال پیش) و در کشور عراق کنونی و جلگه خوزستان شکل گرفته است.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۵ کتاب درس

۱۴۲ نخستین شهرها در جنوب بین‌النهرین به وجود آمدند. مردم این ناحیه با استفاده از رودهای پرآبی همچون دجله و فرات شروع به کشاورزی کردند. افزایش جمعیت و تولید مازاد بر خوراک موجب شد که روستاها گسترش پیدا کنند و نخستین شهرها به وجود آیند.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۵ کتاب درس

۱۴۳ این لوح گلی مربوط به یکی از فرمانروایان سومری است که درباره ساخت شهرها و حفر آبراه است.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۵ کتاب درس

۱۴۴ اولین شهرها در ناحیه جنوبی بین‌النهرین به نام سومر به وجود آمدند... اور، اوروک، لاگاش و کیش از جمله مهم‌ترین شهرهای سومر به شمار می‌رفتند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۶ کتاب درس

۱۳۵ افسانه گیلگمش بر روی لوح‌هایی با خط میخی نگاشته شده است.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۶ کتاب درس

۱۳۶ آن‌ها معتقد بودند که خدایان انسان‌ها را برای خدمت به خود آفریده آفریده‌اند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۶ کتاب درس

۱۳۷ در کتاب اشاره شده است که حکومت اموری را بابل قدیم می‌نامند و در جای دیگر اشاره می‌کند پس از آنکه حکومت بابل قدیم، دچار ضعف و زوال شد، آشوریان که قومی جنگجو بودند به قدرت رسیدند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۳۸ بر اساس تصویر صفحه ۳۶

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۶ کتاب درس

۱۳۹ تصویر سردیس مفرغی سارگن است که از فرمانروایان اکدی می‌باشد.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۰ امپراتوری سارگن که همان حکومت اموری است حدود دو قرن دوام آورد و در پی آن، دورانی از بی‌ثباتی و ضعف فرا رسید. از حدود ۱۹۰۰ م، به تدریج قوم دیگری به نام اموری، قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش داد.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۱ مبارزه حضرت ابراهیم بر ضد بت‌پرستی و ستاره‌پرستی مبین رواج پرستش مظاهر طبیعی و خدایان متعدد و عدم اعتقاد به یکتاپرستی در بین‌النهرین است. صفحه ۳۷ جست‌وجو و کاوش.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۲ در حدود ۲۴۰۰ ق.م قوم اکدی که در مرکز بین‌النهرین می‌زیست به فرماندهی سارگن بر کشور - شهرهای سومری مسلط شد و قلمرویی تشکیل داد که از سواحل شرقی دریای مدیترانه تا کوه‌های زاگرس امتداد داشت.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۳ از حدود ۱۹۰۰ ق.م اموری‌ها قدرت خود را در مرکز بین‌النهرین گسترش دادند و سلسله بابل قدیم که حمورابی مشهورترین فرمانروای آن بود را ایجاد کردند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۴ بخش عمده‌ای از شهرت وی به خاطر قانون‌نامه‌ای است که از او بر جای مانده است.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۵ نخستین سند قانون‌گذاری جهان مربوط به حمورابی است و به زراعت، آبیاری، کشتیرانی، خرید و فروش برده، ارث، ازدواج و مجازات‌های انواع جرم‌ها و جنایات اختصاص دارد.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۷ کتاب درس

۱۴۶ رود نیل که با رسوباتش موجب حاصلخیزی زمین‌های اطرافش می‌شود مهم‌ترین عامل در ایجاد تمدن مصر است.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۳۸ کتاب درس

۱۴۷ مصر اغلب از طریق شبه‌جزیره سینا در شمال شرق این کشور، در معرض هجوم بیرونی قرار داشت.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۳۸ کتاب درس

۱۴۸ فرعون‌ها برای اداره امور کشور از وزیر یا شخصی با عنوان کارگزار کل کشور استفاده می‌کردند که مسئولیت اداره امور اداری، مالی و قضایی را بر عهده داشت.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۳۸ کتاب درس

درس پنجم: هند و چین

۱۵۶. موهنجودارو و هاراپا که مربوط به تمدن دره سند هستند امروزه در پاکستان واقع هستند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴ کتاب درس

۱۵۷. گزینه ۱ اشتباه است چرا که در این تمدن شهرهای خود را بر اساس نقشه‌ای دقیق و معماری تقریباً یکسانی ساخته بودند. گزینه ۲ اشتباه است چرا که خیابان‌ها و معابر اصلی و فرعی یکدیگر را قطع می‌کردند و گزینه ۴ اشتباه است چرا که این شهرها مجهز به شبکه فاضلاب بودند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۵۸. وجود برخی اشیای متعلق به مراکز تمدنی ایران و بین‌النهرین در کشفیات موهنجودارو و هاراپا نشان می‌دهد که این مراکز به یکدیگر داد و ستد داشته‌اند.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۵۹. تمدن سند به کشاورزی متکی بود.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۶۰. نواحی مرطوب جنوب هند، زیر سلطه مهاجران آریایی در نیامد و قومی تیره پوست موسوم به دراویدی‌ها تا قرن‌ها در آنجا به زندگی مستقل خود ادامه دادند.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۶۱. مهم‌ترین اثر برجا مانده درباره عقاید آریاییان هند سروده‌هایی در ستایش آفرینش و خدایان با عنوان وداها است که کهن‌ترین بخش آن ریگ‌ودا نام دارد که به زبان سانسکریت که زبان مهاجران آریایی هند بود، سروده شده است.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۶۲. آیین پیچیده‌ای در هند به وجود آمد که به آیین برهمنی مشهور شد. این آیین به خدایان متعددی که در وداها ستایش شده بودند، باور داشت. قربانی کردن از جمله رسوم سخت و پیچیده آن بود.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۶۳. مناسک طاقت‌فرسای آیین برهمنی به تدریج موجب روی گردانی برخی از پیروان آن شد و زمینه را برای شکل‌گیری و رواج آیین و اندیشه‌های دیگر در هند فراهم آورد. آیین بودایی مهم‌ترین آیینی بود که در برابر باورهای آمیخته با خرافات و رسوم دشوار کیش برهمنی ظهور کرد.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۳ کتاب درس

۱۶۴. این تصویر مربوط به معبد بودایی ماهابادی در استان بیهار هند است که به عقیده بوداییان، بودا در همین مکان و در زیر درخت مقدس به روشنایی رسید.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۴ کتاب درس

۱۶۵. سرچشمه دردهای زندگی، آرزو و خواستن است.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۴ کتاب درس

۱۶۶. تعالیم بودا با وجود مخالفت و دشمنی برهمنان در هند رواج پیدا کرد و سپس به تبت و چین راه یافت.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۴ کتاب درس

۱۴۹. به سبب اینکه زندگی در اطراف نیل آسان‌تر و مطبوع‌تر از زندگی در کناره‌های دجله و فرات بود.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۳۹ کتاب درس

۱۵۰. این تصویر مربوط به یکی از مقبره‌های شهر تبس در مصر است که فعالیت کشاورزی را نشان می‌دهد.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۰ کتاب درس

۱۵۱. یکی از فرعون‌های دوره جدید به نام آمن‌هوتپ چهارم کوشید یگانه پرستی را در شکل پرستش خدای خورشید در مصر ترویج نماید.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۰ کتاب درس

۱۵۲. مصریان به زندگی پس از مرگ اعتقاد داشتند و به همین دلیل اجساد فرعون‌ها را برای جلوگیری از فاسد شدن جسم، مومیایی می‌کردند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۰ کتاب درس

۱۵۳. دوره آغازین: اتحاد مصر؛ پادشاهی قدیم: ساخت اهرام سه‌گانه و اختراع چرخ کوزه‌گری؛ پادشاهی میانه: پیشرفت شیوه‌های آبیاری و هجوم هیکسوس‌ها به مصر؛ پادشاهی جدی: ۵: اخراج هیکسوس‌ها و برپایی معابد زیبا و مجسمه‌های بزرگ، فتح مصر توسط هخامنشیان و فتح مصر توسط اسکندر.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۰ کتاب درس

۱۵۴. یکی از دستاوردهای برجسته تمدن مصر باستان، ابداع خط‌های مختلف هیروگلیف و دموتیک بود.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۱ کتاب درس

۱۵۵. اهرام مصر مربوط به دوره پادشاهی قدیم مصر هستند.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۰ کتاب درس

۱۶۷. مارکوس اورلیوس هرگز وارد هند نشد. بقیه موارد توانستند مدتی هند را در تصرف خویش داشته باشند.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۵ کتاب درس

۱۶۸. چندراگوپتا با شورش بر ضد یونانیان توانست سلسله موريا را تاسیس نماید که این سلسله در دوره فرمانروایی آشوکا به اوج قدرت رسید.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۵ کتاب درس

۱۶۹. حکومت موريا پس از آشوکا ضعیف شد و کم کم سلسله دیگری به نام گوپتا بر سر کار آمد.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۵ کتاب درس

۱۷۰. این تصویر نمایانگر بنایی متعلق به دوره آشوکا است. آشوکا از جمله فرمانروایان حکومت موريا که حکومتی هندی در برابر یونانیان بود، به حساب می آید.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۵ کتاب درس

۱۷۱. دره پهناور رود هوانگ هو در شمال، چین را در معرض یورش اقوام بیابان گرد قرار می داد و جلگه ها و دشت های پیرامون رود های بزرگ در چین محیط مناسبی برای کشاورزی و برپایی سکونت گاه های دائمی بود.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۶ کتاب درس

۱۷۲. نقطه A: کوه های هیمالیا، نقطه B: رود سند، نقطه C: خلیج بنگال و نقطه D: رود گنگ. نقشه

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۲ کتاب درس

۱۷۳. در دوران نوسنگی و حدود ۸ هزار سال پیش، گروه هایی از مردم روستانشین چینی در اطراف رود های بزرگ هوانگ هو و یانگ تسه مشغول کشاورزی بوده اند.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۶ کتاب درس

۱۷۴. ارزن، گندم، برنج و سپس ابریشم از مهم ترین محصولات بودند که کشاورزان چینی تولید می کردند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۶ کتاب درس

۱۷۵. تمدن چین به سبب موقعیت ویژه جغرافیایی خود، کم تر تحت تاثیر و نفوذ خارجی بوده است.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۶ کتاب درس

۱۷۶. چین نیز مانند سومر و مصر در آغاز شامل چندین دولت-شهر بود که بر هر قسمت از آن، جنگاورانی حکومت می کردند.

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۷۷. سلسله های حکومتی که در چین به وجود آمدند تا قرن ها نتوانستند چین را از نظر سیاسی جغرافیایی به طور کامل متحد و یکپارچه کنند بنابراین، چین همچنان با تفرقه سیاسی و یورش های پیاپی اقوام کوچرو در مرز های شمالی روبه رو بود.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۷۸. در سال ۲۶۴ ق.م ژنگ که یکی از فرمانروایان سلسله چهاین بود حکومت نیرومندی را به وجود آورد و عنوان شی هوانگ تی را برای خود برگزید.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۷۹. کار ساخت دیوار بزرگ پیش از شی هوانگ تی آغاز شده بود و وی این کار را تکمیل کرد.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۸۰. شانگ-چو-چهاین-هان

پاسخ گزینه ۳ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۸۱. میلاد مسیح (ع) و رسمیت یافتن آیین کنفوسیوس: هان، سوزاندن کتاب های کنفوسیوس: چهاین، دوره دولت های جنگجو: چو و گشایش جاده ابریشم: هان.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۷ کتاب درس

۱۸۲. این تصویر مربوط به آرامگاه شی هوانگ تی است.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۸ کتاب درس

۱۸۳. گزینه ۱ اشتباه است چرا که در این دوره، کشاورزی، صنعت، علم و فرهنگ پیشرفت کرد. گزینه ۳ اشتباه است چرا که جاده ابریشم در این دوره گشایش یافت و گزینه ۴ اشتباه است چرا که سلسله هان، پس از سلسله چهاین به قدرت رسید. شانگ-چو-چهاین-هان

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۸ کتاب درس

۱۸۴. کنفوسیوس در چین ظهور کرد.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۸ کتاب درس

۱۸۵. وی چند قرن پیش از شی هوانگ تی می زیست.

پاسخ گزینه ۲ است. صفحه ۴۸ کتاب درس

۱۸۶. انتخاب افراد بر اساس توانمندی و شایستگی های خویش و نه بر مبنای ثروت و وابستگی های خانوادگی از جمله تاثیرات مذهب کنفوسیوس بود.

پاسخ گزینه ۱ است. صفحه ۴۹ کتاب درس

۱۸۷. در دوران سلسله هان، آیین بودا به چین راه یافت و در کنار آیین کنفوسیوس و دیگر آیین ها مورد پذیرش بخشی از مردم چین قرار گرفت.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۹ کتاب درس

۱۸۸. باروت از اختراعات چینی هاست. منجنیق را سسیلی ها، شیشه را مصریان و تئاتر را یونانیان اختراع کردند.

پاسخ گزینه ۳ است. فصلیت ۳ صفحه ۴۹ کتاب درس

۱۸۹. با توجه به توضیحاتی که در متن کتاب آمده می توان دریافت که وظیفه ساخت این بنا های عظیم بر دوش مردم بوده است.

پاسخ گزینه ۴ است. صفحه ۴۷ و ۴۸ کتاب درس